

Egenkontroll för hygienisk verksamhet

Du som bedriver hygienisk verksamhet med behandling som innebär risk för blodsmitta genom användning av stickande och skärande verktyg t.ex, tatuering, fotvård, piercing, permanent make-up och akupunktur, är skyldig att kontrollera din verksamhet genom egenkontroll.

Egenkontrollen är ett verktyg för att se till att företaget lever upp till miljöbalkens regler. Målet är att förhindra att människor utsätts för smitta, får allergiska reaktioner eller drabbas av andra oönskade effekter. En väl fungerande egenkontroll ger bra förutsättningar att upptäcka fel på utrustning och felaktig hantering innan en allvarlig skada inträffar. Egenkontrollen är därför en viktig kvalitetsåtgärd gentemot kunderna!

UTFORMNING AV EGENKONTROLLEN

Egenkontrollen kan utformas olika beroende på verksamhetens omfattning och typ. Egenkontrollen ska vara nedskrivet och uppdateras vid förändringar i verksamheten.

I förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (FVE) finns fyra punkter som ska ingå i egenkontrollen:

1. Ansvar - *Det ska finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för frågor som gäller människors hälsa och miljö (4 § FVE).*

Det kan innebära att det ska finnas nedskrivet hur ansvaret är fördelat mellan olika verksamhetsutövare som praktiserar i lokalen och inom personalen.

En ansvarsfördelning kan också behöva göras för lokalfrågor gällande drift och underhåll mellan dig som verksamhetsutövare och en fastighetsägare. Finns det en ansvarig för respektive moment som kan innebära en risk t.ex, inköp och hantering av nålar, färg, läknings Smycken, rengöring, desinfektion, sterilisering av utrustning, rengöring av lokal och fast utrustning? Varje anställd bör få skriftliga instruktioner om vad i egenkontrollen som ska ingå i deras arbetsuppgifter.

2. Rutiner - *Det ska finnas skriftliga rutiner för att fortlöpande kontrollera utrustning, för att säkerställa en god hygien m.m. (5 § FVE).*

Det kan innebära:

- Rutin för handhygien och övriga hygienrutiner/ smittskydd i samband med behandling.
- Rutin för städning, rengöring och underhåll av lokaler och inredning.

- Rutin för funktionskontroll av steriliseringsutrustning och annan utrustning.
- Rutin för samtal med kunderna, t.ex. om hälsoeffekter, eftervård och förfrågan om ev risk-sjukdomar mm.
- Rutin för riskbedömning av hur patienter med sår, hudåkommor och andra oönskade hälsoeffekter ska bemötas.
- Rutin för hantering av avfall.
- Rutin för kontroll av att smycken är nickelfria.

3. Risker - *Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från miljö- och hälsosynpunkt. Resultatet ska dokumenteras (6 § FVE).*

I riskanalysen kan du utgå från lokalens utformning, personalens kompetens, vilka behandlingar som utförs, vilka instrument som används samt utrustning för rengöring och sterilisering. Tänk noga igenom den egna verksamheten och identifiera situationer/arbetsmoment där det finns en risk för spridning av smitta och sedan hur man förebygger så att smittspridning inte sker. Även andra risker, t.ex. farliga ämnen i tatueringfärg och hygieniska/kosmetiska produkter, bör identifieras och förebyggas på samma sätt. Det kan också innebära att du gör uppföljning om kunder drabbas av hudirritationer, infektioner eller allergiska reaktioner. Med god kunskap och bra rutiner kan riskerna minskas.

4. Kemiska produkter - *Det ska finnas en förteckning över kemiska produkter i verksamheten som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt (7 § FVE).*

Det kan vara tatueringfärg, rengöringsmedel och andra kemikalier. Dokumenterade uppgifter ska finnas om:

- Produktens namn.
- Omfattning och användningsområde.
- Information om hälso- och miljöfarlighet.
- Klassificering med avseende på hälso- och miljöfarlighet.

Denna information finns att hämta på s.k. säkerhetsdatablad som den du köpt produkten av är skyldig att lämna ut till dig om du ber om det.

Kosmetiska och hygieniska produkter som säljs eller används i verksamheten ska ha en enhetlig märkning av innehåll, tillverkare och bruksanvisning. Produktens användningsområde ska tydligt framgå genom text och/eller bild på förpackningen.

FRÅGOR SOM EGENKONTROLLEN BÖR BESVARA

För att underlätta för dig och dem som arbetar i din verksamhet har vi här samlat exempel på frågor som egenkontrollen bör besvara.

Rätt kunskap i verksamheten

Har vi kunskap om vad som gäller för vår verksamhet? Har vi samlat alla bestämmelser och myndighetsbeslut? Räcker kunskaperna inom verksamheten till för att bedöma riskerna och göra rätt? Hur skaffar vi kunskap? Hur upprätthåller vi kunskapen?

Hur verksamhetens egenkontroll sköts

Vem har ansvaret för egenkontrollen och att nödvändiga åtgärder vidtas? Hur gör vi när det kommer in synpunkter eller klagomål? På vilket sätt leder det till åtgärder i egenkontrollen? Vem ansvarar för uppdatering av rutiner, instruktioner och dokumentation? Dokumenterar vi det vi behöver? Har vi nödvändiga dokument och journaler?

Påverkan på hälsa och miljö

Ser vi regelbundet över hur vår verksamhet påverkar kunder och den omgivande miljön? Hur tar vi reda på om vi kan minska den negativa påverkan vår verksamhet kan ha? Ser vi över om vi kan ändra på något i verksamheten, såsom exempelvis förbrukning eller transporter, och på så vis påverka sopor eller avlopp eller på annat sätt minska våra utsläpp?

Hygien

Städar vi tillräckligt bra och tillräckligt ofta? Hur städar vi? Gör vi rent all utrustning och alla verktyg på ett bra sätt? Hur sköter vi personalens hygien? Hur hanterar vi arbetskläder? Hur och hur ofta tvättar vi använda textilier? Vilka andra rutiner har vi för att sköta hygien i verksamheten? Hur ser våra smittskyddsrutiner ut? Kan vi visa att vi följer dem? Samtalar vi med kunden före behandling och kontrollerar om kunden har en sjukdom som gör att kunden kan påverkas negativt av behandlingen eller att smittrisk kan uppstå?

Funktionskontroller och instruktioner

Har vi rutiner för att kontrollera verksamhet och utrustning, så att allt fungerar som det ska? Har vi tillräckliga instruktioner för skötsel av utrustningen? Kontrollerar vi att utrustningen hålls i gott skick och att instruktionerna för skötsel regelbundet uppdateras?

Kosmetiska, hygieniska och kemiska produkter

Hur hanterar och förvarar vi kemikalier? Är rutinerna för hanteringen tillräckligt bra? Har vi förteckningar över vilka färger, desinfektionsmedel, hud/hårprodukter, lösningsmedel, lim etcetera vi använder? Är produkterna märkta som de ska? Är produkterna godkända för ändamålet? Finns produktgruppsblad eller säkerhetsdatablad tillgängliga? Kan förbrukningen av råvaror, kemikalier eller energi minskas eller ändras? Kan produkter bytas ut mot andra mindre farliga?

Risbedömningar

Hur gör vi regelbundna riskbedömningar? Vilka risker, riskmoment och tänkbara tillbud finns det i verksamheten? Hur gör vi vid olyckshändelser, om det inträffar en allvarlig incident eller om vi upptäcker fel på utrustningen?

MER INFORMATION

- Socialstyrelsens handbok (2006): Yrkesmässig hygienisk verksamhet.
- Socialstyrelsens Allmänna råd om yrkesmässig hygienisk verksamhet, SOSFS 2006:4.
- Socialstyrelsens Meddelandeblad (2007): Egenkontroll inom hälsoskyddsområdet.
- Naturvårdsverkets handbok 2001:3: Egenkontroll, en fortlöpande process.

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

- Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) 38§.
- Förordning om verksamhetsutövarens egenkontroll (1998:901).
- Läkemiddelsverkets föreskrift "Kontroll av kosmetiska och hygieniska produkter" LVFS 2004:12.
- Läkemiddelsverkets föreskrift "Förbud och begränsningar för vissa ämnen att ingå i kosmetiska eller hygieniska produkter" LVFS 2007:4.

Ytterligare information

Socialstyrelsen
www.socialstyrelsen.se/halsoskydd

Timrå kommun
www.timra.se/bygga-bo-och-miljo

Timrå kommun
Miljö- och byggkontoret
861 82 Timrå
Besöksadress: Köpmangatan 14
Telefon: 060-16 31 93
Hemsida: www.timra.se

TIMRÅ KOMMUN